Sensorveiledning for LAT1002 Innføring i latin II våren 2020

Oppgaven står med svart skrift, fasit/løsningsforslag med rød, selve sensorveiledningen er satt inn i rammer.

Emneside: https://www.uio.no/studier/emner/hf/ifikk/LAT1002/ Obligatorisk aktivitet: Minst 5 av 6 obligatoriske innleveringsoppgaver måtte være godkjent. (Uendret) **Eksamen**: Endret fra 4 timer skoleeksamen uten hjelpemidler til 4 timer hjemmeeksamen uten tilsyn. Anbefalte hjelpemidler: Ordings glossar fra norsk til latin (i canvas) og Latinsk ordbok Alle oppgaver skulle besvares. En utfordring var det å lage oppgaven på en slik måte at det var så vanskelig som mulig å bare slå opp svaret i en bok eller på nettet. Derfor er den latinske teksten til oversettelse ikke en pensumtekst, som tidligere år, men en ukjent tekst. Ved poengberegningen er oppgaver som kandidatene vanskelig har kunnet finne svar på, gitt størst uttelling. I bøyningsoppgavene trekkes det strengere for gale eller manglende former enn tidligere år.

Eksamensoppgave for LAT1002 våren 2020

4 timer. Alle oppgaver skal besvares.

Ha tilgjengelig Ordings glossar fra norsk til latin (i canvas) og Latinsk ordbok.

Oppgave 1. Oversettelse fra latin

Oversett teksten "Regulus trodde på seier" fra latin.

Oppgave 1 Oversettelse fra latin	
Poengberegning: Foreta en samlet vurdering med vektlegging av de følgende momentene: 1. Hvorvidt oversettelsen fremstår som en sammenhengende, forståelig tekst som gjengir den latinske tekstens innhold 2. Beherskelse av morfologien 3. Beherskelse av syntaksen Sensor setter en karakter på oversettelsen: A–F Oppgaven gir 0–30 poeng etter følgende skjema:	
A: 26–30 B: 21–25 C: 16–20	D: 11–15 E: 6–10 F: 0–5

Sensor beregner poeng på oppgavene 2–7 og regner dem sammen. Neste skritt er å slå sammen de to poengsummene og sette karakter etter følgende skjema:	
A: 76–90 B: 61–75 C: 46–60	D: 31–45 E: 16–30 F: 0–15

Regulus trodde på seier

M. Atilius Regulus consul exercitu in Africam traiecto Poenos acie vicit et Carthaginem ipsam obsidione pressit. Tum victi Carthaginienses pacem petiverunt.

Etter å ha ført hæren over til Afrika, beseiret konsulen M. Atilius Regulus punerne i regulert slag og plaget selve Carthago ved beleiring. Da bad de beseirede karthagerne om fred.

M. Regulus, qui se certam in manu habere victoriam putaret, iniquissimas tulit pacis condiciones, legatisque orantibus ut aequiora imperaret, aut vincendum aut vincentibus parendum esse respondit.

M. Regulus, som trodde at han hadde en sikker seier i sin hånd, foreslo svært urimelige fredsbetingelser, og svarte sendemennene, da de bad om at han skulle befale (noe) mer rimelig, at man enten måtte seire eller adlyde seierherrene.

Qua re irritati Poeni omnia prius pati decreverunt, quam eas accipere condiciones, quas nihil aliud nisi civitatis servitutem esse arbitrabantur. Sed de suorum ducum virtute desperantes Xanthippo Lacedaemonio totius exercitus imperium deferunt. Is brevi fortunam belli mutavit; exercitum Romanum fudit fugavitque. Ingens fit caedes Romanorum, Regulus vivus in manus hostium venit. Ex toto exercitu non amplius duo milia hominum incolumes evaserunt.

Tilskyndet av dette ('den saken') besluttet punerne at de ville holde ut alt heller enn å godta de betingelsene, som de mente var intet annet enn slaveri for staten ('statens slaveri'). Men da de ikke hadde noen forhåpninger til sine egne føreres tapperhet, gav de kommandoen over hele hæren til spartaneren Xanthippus. Han endret krigslykken på kort tid; han spredte den romerske hæren og drev den på flukt. Det skjedde et veldig blodbad av romere, (og) Regulus kom levende i fiendens hender. Av hele hæren unnslapp ikke mer enn to tusen mann uskadde.

Oppgave 2. 'A verbo'-bøyning

Poengberegning:

a. 5 poeng for riktige former; trekk for hver gale eller manglende form, 0 poeng for 3 eller færre ord riktig bøyd

b. 5 poeng for en riktig god forklaring; trekk for manglende momenter eller feil

MAX: 10 poeng (2 x 5)

a. Bøy følgende verb 'a verbo':

- vicit vincere vinco vici victus
- decreverunt decernere decerno decrevi decretus
- tulit ferre fero tuli latus

- esse esse sum fui

- arbitrabantur arbitrari arbitror arbitratus sum

b. Forklar kort nytteverdien av å lære å bøye latinske verb 'a verbo'.

Vi trenger de forskjellige stammene (også kalt temaformer) for å kunne bøye et verb fullstendig:

Av **presensstammen** dannes presens, imperfektum og futurum simplex, aktiv og passiv, foruten gerundium og gerundiv, presens partisipp og presens infinitiv.

Av **perfektumstammen** dannes perfektum, pluskvamperfektum og futurum simplex aktiv og perfektum infinitiv aktiv.

Av **perfektum partisippstammen** dannes perfektum, pluskvamperfektum og futurum simplex passiv, perfektum infinitiv passiv, futurum infinitiv, perfektum partisipp, futurum partisipp, supinum.

Vi trenger både infinitiv og 1. person sg blant annet for å kunne skjelne former med stamme på kort i fra dem med stamme på kort e.

Oppgave 3. Bøyningsoppgave

Bøyning av fire ord
4 poeng for 0 el. 1 gale former
3 poeng for 2 el. 3 feil
2 poeng for 4 el. 5 feil
1 poeng for 6–7 feil
0 poeng for 8 el. flere gale former
MAX: 4 poeng

Bøy følgende substantivfraser i alle former:

- eas condiciones

- melior exercitus

	F.		M.
Entall			
Nom.	*ea condicio*		*melior exercitus*
Akk.	*eam condicionem*		*meliorem exercitum*
Gen.	*eius condicionis*		*melioris exercitus*
Dat.	*ei condicioni*		*meliori exercitui*
Abl.	*ea condicione*		*meliore exercitu*
Flertall			
Nom.	*eae condiciones*		*meliores exercitus*
Akk.	*eas condiciones*		*meliores exercitus*

Gen.	*earum condicionum*		*meliorum exercituum*
Dat.	*iis* (*eis*) *condicionibus*		*melioribus exercitibus*
Abl.	*iis* (*eis*) *condicionibus*		*melioribus exercitibus*

Oppgave 4. Verbbøyning

I alt 8 paradigmer – 48 former

Poengberegning: som for oppgave 3

Når en kandidat har ført opp f.eks. aktiv for passiv, trekkes det som 2 feil – ikke 6.

MAX: 4 poeng

a. Bøy 'habere' i presens indikativ aktiv, futurum simplex aktiv, presens konjunktiv passiv

		presens indikativ aktiv	futurum simplex aktiv	presens konjunktiv passiv
sg	1.	*habeō*	*habebō*	*habear*
	2.	*habes*	*habebis*	*habearis*
	3.	*habet*	*habebit*	*habeatur*
pl	1.	*habemus*	*habebimus*	*habeamur*
	2.	*habetis*	*habebitis*	*habeamini*
	3.	*habent*	*habebunt*	*habeantur*

b. Bøy 'accipere' i presens konjunktiv aktiv, futurum simplex aktiv, perfektum indikativ aktiv, pluskvamperfektum konjunktiv aktiv og passiv.

		Presens konjunktiv aktiv	**Futurum simplex aktiv**	**Perfektum indikativ aktiv**
sg	1.	*accipiam*	*accipiam*	*accepi*
	2.	*accipias*	*accipies*	*accepisti*
	3.	*accipiat*	*accipiet*	*accepit*
pl	1.	*accipiamus*	*accipiemus*	*accepimus*
	2.	*accipiatis*	*accipietis*	*accepistis*
	3.	*accipiant*	*accipient*	*acceperunt*

		Pluskvamperfektum	
		konjunktiv aktiv	**konjunktiv passiv**
sg	1.	*accepissem*	*acceptus -a -um essem*
	2.	*accepisses*	*acceptus -a -um esses*
	3.	*accepisset*	*acceptus -a -um esset*
pl	1.	*accepissemus*	*accepti -ae -a essemus*

	2.	*accepissetis*	*accepti -ae -a essetis*
	3.	*accepissent*	*accepti -ae -a essent*

Oppgave 5. Grammatisk kommentar

Tre passasjer fra den ukjente teksten kommenteres med vekt på form og funksjon. Her er de viktigste momentene som svaret bør inneholde; utdypende kommentar nedenfor.

a. Absolutt ablativ, substantiv, partisipp som styrer preposisjon med utfylling

Kommentar: Også instrumental ablativ er godtatt.

b. Dativ styrt av *respondit*, substantiv og presens partisipp

Her gir ikke absolutt ablativ fullgod uttelling som svar.

c. to gerundivformer til *esse,* modal betydning; parendum styrer dativen vincentibus, presens partisipp, passasjen er indirekte tale styrt av respondit (perfektum indik. aktiv)

Poengberegning: MAX: 6 poeng per passasje, i alt 18 poeng

Kommenter følgende passasjer, legg vekt på form og funksjon:

- exercitu in Africam traiecto

Absolutt ablativ bestående av substantivet exercitu, bøyd ovenfor, og *traiecto*, som er perfektum partisipp av *traicere*. Den absolutte ablativen styrer preposisjonsfrasen *in Africam*, der *in* styrer akkusativ fordi det er snakk om bevegelse til Afrika. Perfektum partisipp viser samtidighet. Oversettelse: etter at hæren var ført over til Afrika.

- legatis(que) orantibus

Absolutt ablativ bestående av *legatis*, abl. pl av *legatus*, 'utsendinger', 'diplomater', og presens partisipp av verbet *orare* 'be'. Presens partisipp viser samtidighet. Mens utsendingene bad

- aut vincendum aut vincentibus parendum esse respondit

Dette er en akkusativ med infinitiv i indirekte tale styrt av *respondit* (perfektum) 'han svarte'. Resten av utdraget er organisert ut fra *aut ... aut* 'enten … eller', og med en gerundiv i hvert alternativ. *Esse* står til begge gerundivene, som har modal betydning: 'bør'. Den siste av gerundivene styrer *vincentibus*, presens partisipp av *vincere* i dativ pl. Oversettelse: Han svarte at man enten måtte seire eller adlyde de seirende. Alternativt i passiv: Han svarte at enten måtte det seires eller de seirende måtte adlydes.

Oppgave 6. Spørsmål til *Mostellaria*

Poengberegning:

a. 1 poeng for rett svar

b. 1 poeng for rett svar

c. 2 poeng for rett svar

MAX: 4 poeng

Gi en kort forklaring på denne scenen fra Plautus' komedie *Mostellaria* ved å svare på disse tre spørsmålene:

a. Hvem er Theopropides? Husets herre, *dominus*, som er kommet hjem etter en reise.

b. Hvem er Tranio? Den lure slaven

c. Forklar kort hva som er problematisk her, ifølge Tranio. Det spøker i huset pga et mord som er begått der, og det betyr kraftig ulykke å røre ved huset. (På den måten prøver han å skjule all festingen som husets unge sønn med venner og venninner har bedrevet mens far var borte.)

Theopropides: Quid vos? insanine estis?

Tranio: Quidum?

Theopropides: Sic, quia foris ambulatis, natus nemo in aedibus servat, neque qui recludat neque respondeat. Pulsando paene confregi has ambas fores.

Tranio: Eho! An tu tetigisti has aedes?

Theopropides: Cur non tangerem? Quin pulsando, inquam, paene confregi fores.

Tranio: Tetigistine?

Theopropides: Tetigi, inquam, et pulsavi.

Tranio: Vah.

Oppgave 7. Oversett følgende setninger til latin

a. Stikkord: flertall, genitiv, presens

b. Indirekte spørsmål, bør ha konjunktiv; direkte spørsmål, bør ha spørrepartikkel

c. Akkusativ med infinitiv; perfektum infinitiv + rett kasusbruk

d. Direkte spørsmål, bør ha spørrepartikkel; tempus, tall; 'til' gjengitt med enten dativ eller *ad* med akk.; kasus

e. Imperativ pl., riktige vokativformer, *ad nos*

5 setninger. Max 4 poeng for hver setning.

I alt: 20 poeng

a. Senatorenes hustruer hører ikke. Uxores senatorum non audiunt.

b. Vet dere hvor Cornelia er? Scitisne ubi sit Cornelia?

c. Jeg vet at Caesar erobret Gallia med sine tapre menn. Scio, Caesarem Galliam cum viris fortibus oppugnavisse.

d. Skrev Cicero mange lange brev til sin bror Quintus? Nonne Cicero multas et longas epistulas Quinto fratri scripsit? – eller: ad Quintum fratrem

e. Kom til oss, Brutus og Cassius! Venite ad nos, Brute et Cassi!